

Allt ljus på: Johan Bergstad

Artikeln är skriven av Bill Larsson

2008-08-13

ALLT LJUS PÅ. Det har nu gått ett tag sedan vi sist körde programpunkten "Allt ljus på:" där vi presenterar okända, kända och ökända poeter med en kortare intervju och smakprov ur deras diktarkiv. Nu när sommar och sol allt mer övergår i regn och höst har det återigen blivit hög tid att skruva på ljuset igen. Det är nämligen dags att ösa allt ljus vi kan uppbåda över den gode haikupoeten **Johan Bergstad**.

Namn: Johan Bergstad

Bostadsort: Stjärnsund

Om: Född 1973. Poet och psykolog. Trebarnsfar. Publicerad i tidskrifterna HAIKU, Lyrikvännen, Frogpond, Modern Haiku och The Heron's Nest samt antologierna Haiku Förvandlingar (2004), Ljudlöst stiger gryningen (2008) och dust of summers: The Red Moon Anthology of English-

Language Haiku 2007. Med i redaktionen för Fri Haiku.

Hemsida: <http://www.joypsykologteam.se/>

1. Hej Johan! Hur länge har du skrivit haiku? När väcktes ditt haikuintresse?

Sedan 2002. En skrivarkompis hade hört talas om haiku, "där man ska skriva 5-7-5 stavelser". Då tilltalades jag av den strikta formen, och skrev åtskilliga 5-7-5 dikter som jag idag inte skulle kalla haiku. Efter något år klev jag ur den formen och nu räknar jag sällan stavelser. I juni 2007 såg jag för första gången en enradig haiku, en dikt av Jim Kacian vilket ställde allt på ända:

after the moth the flame

Malen som dras till flamman, flamman som jagar malen. Kan detta spel mellan liv och död, mellan ljus och mörker eller mellan frihet och fångenskap sägas kortare?

2. Vad är tjusningen med haiku (kontra andra diktformer)?

Den egobefriande kortheten. Blandningen mellan humor och allvar, och utmaningen att väcka associationer och skapa perspektivförskjutningar med få ord.

3. Några tips att tänka på för haikunybörjare?

Skriv och skriv om. Skala bort, särskilt adjektiv. Kasta om raderna och se vad som händer. Ange gärna vilken årstid det handlar om, men bara på ett ställe. Prova dikterna på vänner och bekanta. Skicka in till HAIKU och Fri Haiku. Bli refuserad och skicka in igen...

Ett annat tips är att dela dikten i två delar, så att första eller sista raden ställs mot övriga två, t ex:

vårsol
bugar mig lätt
i en nysning

Överraska läsaren och låt språket och formen ge vingar åt innehållet.

Skriv

så
här
om
dikten
vinner
på
det...

...eller varför inte ordna bokstäverna i någon viss form (gubbe, träd, fågel osv) om det får dikten att lyfta.

Och kanske viktigast: Glöm alla tips och ha roligt!

4. Hur (o)viktig är 5-7-5-stavelseräkningen egentligen?

Oviktig, tycker jag. Det finns en uppenbar risk att en poet stoppar in ett extra litet ord, eller väljer en tillgjord ordkombination bara för att följa en stavelseräkning som i grunden är en felaktig översättning av japanskans räkning av onji / teckenljud. En haiku bör kunna läsas på ett andetag och 17 stavelser är längre än 17 onji. Låt innehållet avgöra om dikten ska skrivas i 5-7-5, eller på 1, 2, 3 eller varför inte 7 rader.

5. Vissa av dina haikus är bara en rad. Kan det verkligen kallas haiku?

Ja och nej beroende på vilken definition man vill följa. Någon enradning i "Ljudlöst stiger gryningen" (kommande haikuantologi med tio svenska haikupoeter, i vilken Johan Bergstad medverkar – reds. anm.) skulle jag själv hellre kalla kortdikt. Jag har just fått en enradning antagen till höstnumret av Frogpond. Den svenska varianten lyder:

före och efter klockan dess klang

En klockren haiku :-), även om årstid saknas...

6. Har du givit ut någon diktsamling? Har du publicerats i tryck, i så fall var? Kommer det något framöver?

Nej, ingen egen samling. I ett nummer av HAIKU 2004 skrev Lars Granström om följande dikt:

Den gamla tallen
har nått en ansenlig höjd
– stillastående

Efter den debuten har flera av mina dikter syns i HAIKU, Fri Haiku, Lyrikvännen och antologierna Haiku Förvandlingar (2004) och Ljudlöst stiger gryningen (2008). Sedan ett år skriver jag även på engelska och har blivit publicerad ibland annat Frogpond och Modern Haiku. Kanske kommer det något eget framöver, man vet aldrig.

7. Tack Johan för din tid! Några sista ord till läsarna?

Skriv för att skriva, inte för att uppnå något. Följ flödet!

~ ~ ~ ~ ~

Nedan följer en bukett haikudikter skrivna av Johan Bergstad. Dikter markerade med * kan du också hitta i haikuantologin "Ljudlöst stiger gryningen – Tio svenska haikupoeter" (2008, Östasieninstitutet).

~ ~ ~ ~ ~

islossning
vid bron
tar jag din hand *

hoppas hage
när ingen ser
– vår igen *

soligt zoo
barnet beundrar snabeln
på en fluga

inte ett ljud hörs –
den nytjärade ekan
slukas av natten *

tältnatt
släpper ut en mygga
och in två *

åskmuller
katten hoppar ner
på pianot *

skyfall
i backspegeln
en regnbåge *

sparvar
på båda sidor
militärstängslet *

timmertåg
en tanke på
Auschwitz

kalhygge
vinden är kvar
men inte sången *

föreläsning
mannen nickar
i sömnen *

första grälet...
på den tunna isen vandrar
fullmånen *

i Buddhastatyns skugga snö *

långfärdsskridskor –
skär skär
himmel *

nyårsnatt
vi skjuter upp
alla löften *

minneslund
snöflingorna försvinner
i snön *

~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~ ~